

potokov, jezer, na otokih in peščenih naplavinah morskih obrežij, kjer prav rada in vspešno raste. Mokrota je prvi pogoj njeni rasti; mokra zemlja jej še bolj ugaja kakor frišna. Korenine se jej malo po strani razprostirajo, ampak gredó bolj v globokost, zato hoče imeti globoko in rahlo zemljo.

5. Vrbovje.

Glavna stvar za vrbovino je ta, da ima ne le vlažno, temuč tudi mokro zemljo. V rahli zemlji bolje raste, kakor v vezljivi; najboljša stojališča jej je peščena naplavina ob obrežji rek, zato tako pogostoma najdemo vrbovje na obrežji rek, potokov itd. Na močvirnih krajih rado raste. 1 čevljev globokosti hočejo imeti površno se raztegajoče korenine njene.

(Konec prihodnjič.)

Živinozdravilske skušnje.

* Bolezen v gobcu in na parkljih ozdravljajo francoski zdravniki s fenilno kislino (Phenilsäure), in sicer tako-le: Brž ko z gobca začne slina teči, dadó gobec izpirati z vodo, kateri je fenilna kislina primešana; na količek privežejo šopek prediva ali pa mehko cunjo, ki jo pomakajo v to vodo in potem ž njo — se vé da prav rahlo — gobec spirajo. Fenilna voda se pa napravi tako-le v apoteki: fenilne kisline se vzame 2 unči in pol, navadne vode pa 2 funta. — Tudi s tako vodo se spirajo bolne noge med parklji, le da se na 2 funta fenilne kisline vzamejo 4 unče fenilne kisline. — Francoski zdravniki trdijo, da ni zdravila hitrejšega in cenejšega, in le redko se primeri, da bi živina čevlje (parklje) zgubila, ako se brž iz začetka 5 ali 6 dni med parklji s to vodo izmiva. Stroški za fenilno vodo znašajo pri eni živini komaj 50 krajc. — Da se v gobcu in na parkljih bolni živini daje le mehka klaja (kuhani krompir, kuhana repa, otrobi ali moka z vodo itd.) in da živina mora na čedni in obilni stelji stati, razume se samo po sebi.

Natoroznanske stvari.

Dolgoletne opazke o kačah.

Spisal France Ipavec, zdravnik v Novomestu.

Zanimivo za vsacega, koristno zlasti za kmeta.

(Dalje.)

Navado, ki jo ima ljudstvo, rano prevezati, mislé, da tako ne more strup v do zdaj še zdrave ude, naj opusté, ker to je zelo škodljivo. Š prevezovanjem se ne potraji samo veliko časa, ampak to tudi nič ne pomaga in temu sledi navadno tudi smrt. Če namreč rana ni dosti trdno prevezana, tako da strup lahko s krvjo iz rane v zdrave ude pride, prevezovanje celó nič ne pomaga; — ako pa rano tako trdo prevežeš, da ne more kri teči po udih, se ti prisadi, ogrizeni del života ti odmrje. Nikar tedaj ran prevezovati!

Ne manj škodljivo je pa tudi rano izlizavati, podžinjati, razjedati, žgati ali pa drapati jo, ker potem moč ogrizenega dela še bolj in še pred onemore. Rano izlizavati vrh tega tudi ni samo grdo, ampak tudi zelo škodljivo, ker ima človek včasih v ustih kak mazulček, kako rano, ktera strup popije; sicer je pa to tudi prepozno, ako se ne zgodi vsaj deset minut po ogrizenji, ker se je strup že lahko razširil po vsem truplu.

Ti pripomočki, ki so med ljudstvom navadni, zoper ktere se pa ubogi ogrizeni po pravici na vso moč branijo, niso le, kar po svoji lastni skušnji vem, zelo

škodljivi, ampak ogrizeni, ki si hoče s tem pomagati, navadno umrje.

Dobro domače zdravilo zoper kačji strup so močne pijače, tako na priliko, žganje, brinjevec, posebno pa iz rži narejeno žganje z nekoliko kapljic jelenovca (Hirschhorngest); o tem nam pripoveduje neki Anglež Jurij B. Kendoll v svojem potopisu iz Teksasa sledečo zanimivo pogodbo. „Nekega dne pritekkel je k meni, kar je najbolj mogel, mož, ki mi je pravil, da ga je kacih deset stopinj od tam, kjer sem ravno jez bil, vgriznila kača ropotača v prst desne roke. Djali smo mu na še krvavečo rano v jelenovec namočeno rutico, ter mu dali, predno je preteklo deset minut, trikrat rženega žganja, tako, da ga je izpil cel pint. Čez eno uro znati mu je bila popolna pijanost; kmalu je za dvanajst ur zaspal. Ko se drugo jutro zbudil, šel je vesel in popolnoma zdrav na svoje delo, katero je odslé opravljaj, kakor doslé. Pri prvi priliki se hočem prepričati, ali ta zdravila kaj pomagajo ali ne“

Če je res, da žganje pri taci ranah pomaga, je tudi lahko razumljivo, zakaj kače nikoli ne vgriznejo pijanih, ki tavajo in rogovilijo tam, kjer so kače; tudi je potem verjetno, da pijanemu nič ne škoduje, če ga gad vgrizne.

Kača, ki je pri nas ljudem in živalim najbolj nevarna, je navadni gad (Kreutzotter, vipera berus). Liné gada „Coluber cherssea“, Fitzinger pa „Vipera cherssea“ imenuje. Gad je zavoljo svoje pogumnosti strah in groza vsaki živi stvari. — V dokaz tega, da gad človeka napada, bodo naj sledeče dogodbe naše okolice: Nekega vročega dne maja meseca odstrani se mladeneč od svojih sodelalcev v vinogradu, da opravi svojo potrebo. Ko roko nazaj pomoli, da bi se osnažil, začuti bolečino, kakor da bi ga bil kdo zbodel; precej potem pa ga jame zelo peči; pogleda toraj roko, al kako se vstraši, ko vidi na roki viseti velicega gada, ki se je tako zagrizel v prst, da ni mogel žrela več odpreti in so ga morali s silo odtrgati. — Druga dogodba pa je bila ta: Pastir je po veliki plohi gnal svojo čedo na pašo. Ko tje dospe, kar sede na skalo klopi podobno položivši klobuk z vroče glave zraven sebe na skalo. Pri tej priči vgrizne ga gad, ktere ga pa fant pred ni videl, v kazalec desne roke. — Enkrat se je tudi to pripetilo: Nekega vročega poletnega dne je šel kmet iz doma, da bi nabral suhih vej. Ko pride do nekega kraja, kjer je bila suha veja videti, vzame sekuro v roko ter mahne po veji; v istem trenutku skoči mu gad na vrat ter ga tako hudo rani, da umrje, predno mu je zdravnik prišel na pomoč. — Po hudem vremenu je šla kmetica na polje, da bi poravnala fižolove kole, ktere sta dež in vihar vrgla. Ko hoče to storiti, skoči na njo gad ter jo v prst vgrizne. Drugikrat so želi na polji žito; žena je snope na voz nakladala. Ko vzdigne snop, ki je ležal na velikem plošnatem kamnu, vgriznil jo je gad v desno zapestje. — Neki mož je iz vinograda nesel sodček vina. Vtrudil se je ter hotel počivati; ko pa dene sodček na skalo, vgriznil ga je gad v desno roko. — Tacih dogodeb bilo bi lahko naštetih neštivilno.

Da so se gadje solnčili, predno so se jim imenovane osebe bližale, o tem menda nihče ne bo dvomil; da jih pa ni nihče popred zapazil, ker so po barvi svoji kamenju zelo podobni in čisto pri miru ležijo, je pa, žalibog, tudi res.

Vse to nam dovolj priča, kako je človeku sploh, posebno pa kmetiškim ljudem, treba pazljivim biti, da se obvarujejo silne nesreče gadovega napada.

(Konec prihodnjič.)